

N IOM – Nordisk institutt for odontologiske materialer – hadde en sesjon på landsmøtet som dekket temaene komposittfyllingsmaterialer, keramiske implantat og distanser, samt import av tanntekniske arbeid.

Lysherdingen kritisk for kompositter

Jon E. Dahl viste at data for levetid av kompositter spriker en god del. De nyeste studiene viste levetider som er helt sammenlignbare med amalgam. Karies og fraktur av fyllingen er vanligste årsak til revisjoner. Det er ulike systemer av bindingsmidler å velge mellom; fra ett-trinns systemer til de «klassiske» tre-trinns-systemene. Det er samme prinsipielle virkningsmekanismer for alle systemene; etsning, forbehandling («primer») og adhesivplast. Data viser at «klassikerne» er de sikreste midlene.

Lysherding er en kritisk faktor for materialkvalitet. Man må velge en lampe som har et emisjonsspekter som dekker absorpsjonsspekteret til initiatoren i materialet. Vær oppmerksom på at enkelte svært lyse farger har en initiator som har sitt absorpsjonsmaksimum i UVB-området, og at LED-lamper ikke sender ut UVB-stråling. Hvis avstanden mellom lampespiss og fyllingsmaterialer blir stor, f.eks. i en

dyp kasse i en molar, kan lysstyrken bli for dårlig. Det er derfor nødvendig å benytte minst den belysningstiden som produsentene av fyllingsmaterialet angir. LED-lamper fra før 2007 kunne ha et ujevnt belysningsmønster med konsentriske ringer med lav lysstyrke.

Keramiske implantater er fremdeles dårlig dokumenterte

Keramiske orale implantat er ikke något nytt, og på den europeiske marknaden finns i dag ett antal CE-mærkta implantat framställda i zirkoniumdioxid, sa Stig Karlsson

När det gäller dessa implantat är den kliniska dokumentation som finns tillgänglig per i dag mycket bristfällig. I Sverige anses inte heller behandling med dessa keramiska orale implantat vara lege artis, vilket har sin grund i denna brist på vetenskaplig evidens.

De flesta producenter av orale implantat har också keramiska distanser framställda av zirkoniumdioxid i sitt sortiment. De studier som finns publicerade visar positiva resultat, men några långtidsstudier finns ännu inte publicerade.

Sammanfattningsvis bör behandling med keramiska orale implantat undvikas till dess mera klinisk dokumentation finns tillgänglig. Situatio-

nen är en annan för keramiska distanser, som synes fungera väl enligt de korttidsstudier som finns publicerade.

Importert tannteknikk er vanlig

I Nils R. Gjerdets foredrag kom det frem at det finnes lite data om bruken av utenlandske tann tekniske tjenester blant norske tannleger. Noen fylker har rammeavtaler som inkluderer «importfirma» som tannlegene er pålagt å bruke til prioriterte pasientgrupper. Pasienter skal uansett ha tilgang på adekvat informasjon om behandlingen. Svar på spørreskjema fra ulike grupper tannleger viser at bruken av utenlandsteknikk varierer mye. Blant privatpraktiserende angir nesten 60% at de bruker utenlandsteknikk i større eller mindre grad. De fleste er fornøyd med tjenestene, også blant dem som er «pålagt» å bruke dem. Avtakbare proteser er den vanligste typen arbeid som sendes utenlands, fulgt av enkeltkroner med metall. Ikke uventet var tungvint kommunikasjon den viktigste grunn til at utenlandsteknikk ikke ble brukt. Et krav til leverandører er at de har et dokumentert kvalitetssystem og at det er tydelig på forhånd hvilke materialer som skal brukes.

Autoreferat